

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ι΄.

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 6 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ 1912

ΑΡΙΘΜΟΣ 491

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ-
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ πρὸς τὸν κ. Πάλλη.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ. Ὁ Βενιζέλος καὶ ὁ Ἑλληνικὸς
ὑστερισμὸς (τέλος).

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Ἡ τιμὴ καὶ τὸ χρῆμα (συνέχεια).

Ε. CLÉMENT. Ἱστορίες τοῦ πελάγου καὶ τῆς ἀκρογιαλιᾶς.

Δ. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΣ. Σονέτο Πετράρχη.

Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ. Ὁ Προφητικὸς.

Ο ΝΟΥΜΑΣ. Δήλωση.

Α. Π. Διάβασε ἐργάτη!

» » Φυσικὴ τοῦ Βλαστοῦ.

Τ. Νέα βιβλία — Π. Βλαστός: Κριτικὰ ταξίδια.

Δ. Π. ΤΑΤΚΟΠΟΥΛΟΣ. Τὸ ἔργο του.

Ν. ΣΑΛΒΑΓΟΣ. Δημοτικὰ Τραγούδια.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ. — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — ΧΩ-
ΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΔΗΛΩΣΗ

Δυὸ Σάββατα τώρα δὲ βγήκε ὁ «Νουμάς» γιὰ τὴν ἀκόλουθη ἀφορμὴ. Ὁ ἐκδότης του πῆγε στὴ Θεσσαλία γιὰ δουλιὰ του καὶ κεῖ ἀποκλείστηκε δέκα μέρες ἔνεκα πὺν καὶ ὁ Λαρισσαϊκὸς σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια τῆς γραμμῆς Βόλου—Πειραιᾶ δὲ δεχόντουσαν ἐπιβάτες. Φεύγοντας εἶχε παρακαλέσει τὸ Ρήγα Γκόλφη νὰ βγάλει τὸ φύλλο, μὰ κηρύχτηκε ἡ ἐπιστράτευση καὶ ὁ συνεργάτης μας ἀπὸ τοὺς πρώτους πρώτους ντύθηκε τὸ χακί. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Τάκης Οἰκονομάκης πὺν θὰ μπορούσε νὰ τὸν ἀντικαταστήσει. Ἔτσι, ἀνώτερη βία, νὰ ποῦμε, μᾶς ἀνάγκασε, ὕστερ' ἀπὸ δέκα χρόνια ταχτικὴ ἐκδοση, νὰ καθυστερήσουμε δυὸ βδομάδες.

Μὰ καὶ τώρα, ὅσο ξακολουθεῖ ἡ ἐπιστράτευση, καὶ ὅσο τὰ πράματα βρίσκονται μερδεμένα, δὲ θὰν τὰ καταφέρουμε νὰ βγάλουμε ταχτικὰ τὸ φύλλο. Ὁ «Καλλιτέχνης» σταμάτησε, γιὰ τὴν ὥρα, ὅλωςδιόλου. Τὰ «Παναθήναια» θὰ βγαίνουνε μιὰ φορὰ τὸ μήνα, ὄχι σὲ διπλά, μὰ σὲ μονά, ταχτικὰ φυλλάδια. Κι

ὁ «Νουμάς», γιὰ νὰ κρατήσῃ τὴ σειρά, θὰ βγαίνει κάθε Σάββατο μὰ μὲ ὄχτῳ σελίδες. Στους συντρομητάδες τοῦ Ἐξωτερικοῦ θὰ στέλνουμε τὸ φύλλο κάθε δεκαπέντε μέρες, τὰ δυὸ ὄχτωσέλιδα φυλλάδια μαζί, καὶ στοὺς συντρομητάδες τῆς Τουρκιᾶς δὲ θὰ στέλνουμε καθόλου φύλλο, ἀφοῦ καὶ ἂ στέλνουμε θὰ πηγαίνει χαμένο, μὰ θὰ κρατοῦμε τὰ φυλλάδια στὸ γραφεῖο καὶ θὰν τοὺς τὰ στείλουμε ὅλα μαζί, ἅμα μὲ τὸ καλὸ γαληνέψουν τὰ πράματα.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Ὅλα στὴ θέση τους, ὅλα μελετημένα ἀπὸ πρὶν, ὅλα ἀπὸ πρὶν κουρντισμένα. Κι ὁ Βενιζέλος δημοσιεύοντας τὸ Διάταγμα τῆς Ἐπιστράτευσης, λὲς καὶ πάτησε τὸ ἤλεκτρικὸ κουμπὶ καὶ ὅλα μονοστιγμὶς ἀρχινήσανε νὰ κουνιῶνται κανονικά, ρυθμικά, σοβαρά.

Ἀπὸ τὰ 78 ἴσαμε σήμερα, τετάρτη ἐπιστράτευση αὐτῆ. Κι ὁμως ἡ **πρώτη**. Γιατὶ πρώτη φορὰ ἡ Ἑλλάδα ἐπιστρατεύεται σοβαρά. Καὶ πόλεμος νὰ μὴ γινότανε, καὶ ἡ ἐπιστράτευση νὰ διαλυότανε ἤσυχα ἤσυχα ὕστερ' ἀπὸ ἓνα δυὸ μῆνες, πάλι πόλεμο κάναμε ἔμεις καὶ πάλι νικήσαμε. Πόλεμο κατὰ τῆς περασμένης Ἑλλάδας καὶ νίκη κατὰ τοῦ περασμένου ἑαυτοῦ μας.

Ἀλλάξαμε, ξαναγεννηθήκαμε. Πάει πιά. Ὅ,τι λαχταρούσαμε, ὅ,τι ὄνειρευόμαστε, σαρκώθηκε σὲ πραγματικότητα. Ὁ χτεσινὸς ρωμὸς πέρασε στὴν ἱστορία. Καὶ ζεῖ σήμερα ἓνας ἄλλος ρωμὸς στοχαστικὸς, ψυχροαίματος, ἰσορροπημένος. Κοίταξα τὸ ρωμὸ, εἶπε κάποιος, ρωμὸς καὶ αὐτός, καὶ δὲν τονὲ γνώρισα. Κοίταξα τὸν ἑαυτὸ μου καὶ τοῦθγαλα μὲ σέβας τὸ καπέλλο.

Ἄλλοτε καὶ τώρα. Ἄλλοτε διαδήλωσες καὶ ζήτωπόλεμοι καὶ σκέδια πολεμικὰ πάνου στὰ τραπέζια τοῦ Ζαχαράτου καὶ σταυραετοὶ λιγδιάρηδες καὶ «πρά, πρά, ὄρε καὶ ποῦναι τὸ

Τουρκο!» και «Θά πολεμήσουμε με ό,τι έχουμε και δεν έχουμε» και «θα φάμε άρτον ξηρόν και λάχανα» και άπαλλαγέντες και τόσ' άλλα μαραφέτια που είχανε κταντήσει άπαραίτητα κι αναπόσπαστα από κάθε Ρωμαϊκή επιστράτευση. Και στο τέλος άσκέρια άσύνταχτα κι άγύμναστα πάνου στα Σύνορα, δίχως πολεμοφόδια, δίχως έπιμελητεία, δίχως ύγειονομική ύπερσειά, με άξιωματικούς παρμένους μες από τὰ γραφεία και τους καφενέδες, με λεπτομερή άναγραφή στις έφημερίδες τής κάθε, και τής πιό παραμικρής, στρατιωτικής κίνησης και με τόσα και τόσα άλλα, που δεν τὰ θυμάται κανείς, και που κι αν τὰ θυμάται ντρέπεται, διάολε, νάν τὰ καταστρώσει με τὸ νι και με τὸ σίγμα στο χαρτί. Και τὸ συμπέρασμα : Μᾶς πρόδωσε ἡ Εὐρώπη, μᾶς πρόδωσε ἡ Αὐλή, μᾶς προδώσανε οἱ στρατηγοί, μᾶς πολεμήσανε Θεοὶ και δαίμονες. Και νικηθήκαμε.

Και τώρα τίποτ' απ' όλα αυτά. Ούτε διαδήλωσες, ούτε άντάρτες, ούτε άπαλλαγέντες, ούτε ρητορείες, ούτε φαμφαρονισμοί. Σοβαρά, μελετημένα, ίσορροπημένα όλα. Θά πολεμήσουμε με ό,τι έχουμε. Και ό,τι έχουμε φαίνεται νάξίζει κάτι, αφού μᾶς τὸ λογαριάζουν και οἱ άλλοι, αφού τὸ λογαριάζουμε ακόμα και μεις. Και με τὸ νάν τὸ λογαριάζουμε και μεις έγινε τὸ θάμα και κατορθώθηκε ἡ αλλαγή.

Κι ὄλ'αὐτὰ γιατί πιστέψαμε στὸν ἑαυτό μας, γιατί ριζώθηκε μέσα μας ἡ πεποίθηση πὼς κάτι εἴμαστε και μεις, κάτι αξίζουμε, κάτι μπορούμε νὰ καταφέρουμε.

Και νά, τὸ μέγα ἔργο τοῦ Βενιζέλου, τὸ δημιουργικό. Μᾶς δημιούργησε τὴν ΠΕΠΟΙΘΗΣΗ και μᾶς τὴν ἔδωσε άχώριστο συντρόφι μας πιά.

Ὁ άγώνας ἔ δεκάχρονος τοῦ «Νουμά» αὐτοῦ πάντα γύριζε. Πὼς ἔχει σπέρματα ζωῆς μέσα της ἡ Φυλή και πὼς χρειάζεται ὁ Ἔνας πὸν θάν τὰ συγκεντρώσει αὐτὰ τὰ σπέρματα, και θάν τὰ μεταμορφώσει σὲ Δύναμη.

Ὁ Ἔνας αὐτός, φαίνεται, βρέθηκε και ὁ Ἔνας αὐτός μᾶς ξαναγέννησε σήμερα και μᾶς δηγάει στο Ξαναζωντάνεμα τής Φυλῆς.

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ (*)

Ἐνα δυνατὸ φύσημα κ' ἕνα μεγάλο κύμα ἔκαναν νὰ τρίξει φοβερὰ τὸ καῖκι. Ὁ άγέρας ἔκανε νὰ βράζει ἕλη ἢ θάλασσα· τὰστέρια στὸν οὐρανὸ ἔχαν σβύσει· ἀπὸ μακρὰ βροντὲς ἐμούγγριζαν, και χοντρές σταξιές βροχῆς ἐπέφταν ἀπὸ τὰ σύγνεφα : Τὸ καῖκι ἔκαλαντάριζε, ἀνέβαινε ἑκατέβαινε μεγάλα βουνά, ταξειδεύοντας με γλιγοράδα.

«Χρειάζονται μωρὲ τὰ βλοημένα», τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ μπάρμπα ἀπὸ τὴν πλώρη «και ἡ θυγατέρα τῆς Σάββαινας τάχει. Ἡ άγάπη μοναχὰ δὲ χορταίνει, εἴξερέ το!»

Τῶξερε· κα γιὰ τοῦτο εἶχε ξεφύγει ὡς τώρα τὴ Ρήνη, κ' εἶχε πασκίσει νὰ πνίξει και νὰ νικήσει τὴν άγάπη στὴν καρδιά του. Και νὰ πὸν τώρα ἡ ζήλια τὴν ἔκανε νὰ προβάλει με πλιὸ μεγάλη δύναμη, άψιά, φλογερή, χαλάστρα σάν τὸ πέλαγο τὸ ταρχαμένο, σαλεύοντάς του τὸ λογικὸ σπρώχοντάς τον ἀβάσταχτα ὡς και στὴ φτώχεια.

Ὅχι ἕνας ἄλλος δὲ θὰ τοῦ τὴν ἔπαιρνε! Ἄ κυρὰ Ἐπιστήμη, κυρὰ Ἐπιστήμη.

Τὸ πλοῖο ἀρμένιζε πάντα στὴν τρικυμία, και οἱ δύο ναῦτες στὴν πλώρη ἔτραγουδοῦσαν ἀδιάφορα θαλασσινὰ τραγούδια κοιτάζοντας τὴ μελανὴ τὴ θάλασσα.

Μὰ τώρα ἔχαν φανεῖ τῆς Στεριᾶς τὰ φανάρια.

«Θά σοῦ τὴν πάρω», εἶπε πάλι ὁ Ἄντρέας ἀποφαστικὰ με τὸ νοῦ του.

«Ἐγὼ θὰ τὴν πάρω κι ὄχι ὁ ἄλλος. Και πρέπει νὰ μοῦ δώκεις ὅσα σοῦ ζήτησα : τὰ ἔξακόσια. Ἐἰ τὰ χρειάζομαι και χωρὶς αὐτὰ πνίγομαι κ' εἶμαι χαμένος ἄθρωπος. Πρέπει νὰ μοῦ τὰ δώκεις. Κι ἀπὸ τὴν ἔκκλησιὰ θὰ τὴν ἔπαιρνα ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ χέρια τοῦ γαμπροῦ, ὄχι νὰ γένει γυναίκα του».

Τώρα πὸν ἡ γῆς εἶταν σιμὰ ἢ θάλασσα κι ὁ άγέρας ἐπράαιναν, και τὸ πλοῖο ἡσυχώτερα ἔσκιζε τὰ κύματα πὸν ἐγενόνταν μικρότερα. «Τόσον καιρὸ γιατί δὲν τῶκανα ;» ξακολούθησε ὁ Ἄντρέας με τὸ νοῦ του, «γιατί δὲν ἤθελα νὰ σὲ βιάσω νὰ μοῦ τὰ δώκεις. Μὰ τώρα ἦρθε ὁ κόμπος στὸ χτέι. Τὴν πάντρεφες ἄλλοῦ· και μ' αὐτὸ μοῦ χαλᾶς τὴ ζωὴ μου. Ἄ κυρὰ Ἐπιστήμη, δὲν τὴν αξίζα μία μικρὴ θυσία;»

Ὁ άνεμος εἶχε πέσει τώρα και ἡ θάλασσα εἶταν ἡσυχῆ. Οἱ δύο ναῦτες στὴν πλώρη ἔτραγουδοῦσαν θαλασσινὰ τραγούδια, και ἡσυχὰ τὸ καράβι ἀρμένιζε. Και ἡ καρδιά τοῦ Ἄντρέα παρόμοια εἶχε ἡσυχάσει μέσα στα στήθη του, γιατί τώρα εἶχε πάρει τὴν ἀπόφαση.

«Ρίξε ἄνκορα», ἐπρόσταξε. Κ' εἶπε με τὸ νοῦ του. «Εἶναι δική μου κι ἄς πέσει ὁ κόσμος!»

Σάν κάθε βράδι ἡ Ρήνη εἶχε ἀνάψει τὴ λάμπα στὴ μικρὴ κάμαρα τοῦ σπιτιοῦ της, πὸν ἔχρη-

(*) Κοιτάξε ἀριθ. 487, 488, 489 και 490.